
DIENST op 19 oktober 2025, 10 uur
Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: Tae Young Kim en Paulien Walch

Kerkenraadslid: Annigje Leighton

Opname: Commissie techniek

Lezingen: Ellen van Houten

Koster: Leon de Graaff

Voorgaan: leden van de denktank van de Zinvol Ouder Worden ochtenden: Leny van Alphen, Anny Bolhuis, Jeltje de Jong, Ineke van Dam, Anneke Eveleens, Ellen van Houten, Gert Karssing en Jan Walch

Mededelingen

Aansteken van de kaarsen met tekst van Leny

Moment van stilte en inkeer

Zingen lied 213 'Morgenglans der Eeuwigheid', vers 1 en 2

Bemoediging en groet door Ellen

Vandaag komen we bij elkaar in de wetenschap dat de handen van de Ene ons dragen.

Dat de levensadem van de Ene voelbaar is op onze wangen, onze huid.

We weten ons omringd door de liefde van die Ene, vrouw of man, die orde schiep in chaos.

Die het licht scheidde van de duisternis en land schiep uit water en ons daarmee een plek gaf om te leven en om te wonen, in harmonie met al het levende. Die Ene wiens trouw wij mogen ervaren, wiens liefde wij mogen voelen, in wie wij ons mogen verheugen. Vandaag en alle dagen van ons leven. Amen

Zingen lied 213 'Morgenglans der Eeuwigheid', vers 5

Samen delen en aansteken van de kaarsen, w.o. Amnesty

Gebed Van U, God, is onze aarde, onze tijd, ons leven zelf. Wat ons ook overkomen is, en wat ons ook gebeuren zal: aan U behoren wij toe. Open dit uur ons hart, maak het groot genoeg, vervul het met Uw liefde en schenk ons aan elkaar. Amen.

Inleiding door Leny

Mij is gevraagd om de rode lijn te schetsen van deze morgen. Mijn eerste gedachte was, oh daar was ik gister, 5 oktober, de rode lijn demonstratie in Amsterdam. 250.000 mensen op de been voor Gaza. Dat er een einde komt aan 24 maanden geweld, met een permanent staakt-het-vuren en een veilige toegang voor humanitaire hulp. Dat kinderen weer te eten krijgen en vrij kunnen spelen. Maar ik put ook hoop uit zo'n demonstratie, dat het anders kan en anders wordt. **Vertrouwen** We waren met 9 man uit de Doopsgezinde Gemeente. Gelukkig is er nu een bestand tussen Israël en Hamas. Een eerste stap naar Vrede. Een staakt het vuren. Dat stemt hoopvol. *En wat is onze rode lijn, mijn rode lijn, mijn rode lijn met man en kinderen?* Terug naar deze morgen. Vandaag hier in onze gemeente hebben we het over de rode lijn tussen de volgende Bijbelverzen en een psalm. Psalm 121, Genesis 32 vers 23-32 2 Timotheüs. 3 vers 14-16 hoofdstuk 4 1-5. Tja, en daartussen de rode lijn! Gevraagd om de rode lijn te schetsen, spreekt ook **vertrouwen** uit.

Psalm 121. Ik sla mijn ogen op naar de bergen.

Voor mij voelt de psalm als een warme slaapzak, rondom warm en je wordt ook nog eens lekker ingestopt. Zorgzaam en vol vertrouwen. En het doet mij denken aan het liedje dat we vaak op zondagsschool zongen: *God die alles maakte, de lucht en 't zonlicht blij, de hemel, zee en aarde, zorgt ook voor mij.*

Zorgzaam en vol **vertrouwen**. Helaas kan ik niet zingen. De psalm gaat over een reiziger op reis die niet

weet wat hem te wachten staat. Hoge bergen, afgronden, het is er gevaarlijk, hij kan het niet overzien. Hij ziet er als een berg tegenop. Ik sla mijn ogen op naar de bergen, vanwaar komt mijn hulp. Mijn hulp komt van de Heer die hemel en aarde gemaakt heeft. Met je voeten in de grond, een nieuwe weg, vol vertrouwen.

Genesis 32: 23 t/m 32 'Ik (Jacob) laat u niet gaan, tenzij u mij zegent'

Jacob moest op de vlucht voor zijn broer Ezau, omdat hij hem de zegen had ontfutseld en Ezau was kwaad en wilde hem doden. Jacob bleef lang weg, trouwde, kreeg kinderen, en bezat veel vee, maar altijd bleef het verlangen, de heimwee naar huis, zijn moeder Rebecca maar ook naar Ezau. En uiteindelijk gaat hij op weg naar huis. Jacob is alleen aan de oever bij de rivier de Jabbok. Al zijn bezittingen, zijn vrouwen zijn kinderen, zijn vee heeft hij naar de overkant gebracht. Alleen bij de rivier, sommige dingen moet je alleen uitvechten, in gesprek met jezelf, en met God. Wie ben ik, wat heb ik gedaan, wat wil ik nog doen, wat zit er nog diep in mijn hart, wat niemand weet. Alleen. Met God. Het is nacht en opeens begint er iemand met hem te vechten, een engel, God misschien. Jakob wordt op zijn heup geraakt en blijft zijn hele leven mank. Waar vecht Jakob om, worstelt, vecht Jakob tot in de kleine uren. Om de zegen, maar die had hij toch al. Ja, de zegen had hij al gekregen, maar niet op een eerlijke manier. En God vraagt zijn naam, wie ben jij? Jakob krijgt de zegen. Niet zomaar, het was een worsteling. Maar toch de zegen. Jacob krijgt een nieuw begin, een nieuwe toekomst en een nieuwe naam: Israël. **Vertrouwen** in Jacob, **vertrouwen** in God.

2 Timoteüs 3: 14-16 t/m 4: 1-5 'Maar jij blijft bij alles wat je geleerd hebt'

Timoteüs, je moet blijven geloven wat je is geleerd. Je weet dat het allemaal waar is, omdat je weet dat je ons kunt vertrouwen. Wij hebben het jou immers geleerd? De eerste christelijke gemeenten hadden het vaak moeilijk, er was tegenstand vanuit de bevolking. Timoteüs krijgt de opdracht om de goede boodschap te verkondigen, hij gaat de strijd aan met mensen die "andere waarheden" verkondigen. Hij vecht tegen verzinsels, zeg maar 'fake' nieuws. Het gaat hier om, **Vertrouwen** krijgen en **Vertrouwen** houden.

Ja, en wat is nu de rode lijn? En kun je de rode lijn terugvinden in je eigen leven?

Het gaat in alle drie de Bijbelteksten, over een kruispunt, scharnierpunt, keerpunt in hun leven, het oude is voorbijgegaan, het nieuwe is gekomen, een nieuwe weg inslaan en een diep **vertrouwen**.

In ons eigen leven komen we deze strijd ook tegen, en soms geven we het bijna op. In het gezin zien we dat lang niet alles op rolletjes loopt. De maatschappij verhardt en er worden standpunten verkondigd die ons de rillingen over de rug doen lopen. Wat houdt ons staande? Ik denk dat **vertrouwen** blijven houden en blijven geloven in 'het goede', rechtvaardigheid en barmhartigheid ons een eind op de goede weg kunnen helpen.

Moment van bezinning met gedachten van Anneke over Psalm 121

"Eenzaam, vermoeid en verloren staat de pelgrim aan de voet van de Pyreneeën, dagenlang heeft hij alleen gelopen in de stromende regen. De pijn in zijn voet was bijna ondraaglijk, het water sijpelde via zijn broek zijn schoenen in, dat hielp ook niet mee om de pijn enigszins te verzachten. En het echte klimwerk moest nog beginnen. Hij wist dat het heel zwaar ging worden, hij werd er moedeloos van, dat was hem nog niet overkomen tijdens zijn tocht. Ondanks de regen zeeg hij neer aan de kant van de weg in het gras en besloot zijn voet opnieuw te verzorgen en in te pakken. Maar het bleef een pijnlijke geschiedenis, die ene blaas. Hij staat op en kijkt omhoog naar de ruige bergen, hij denkt aan de eerste woorden van psalm 121: *Ik sla mijn ogen op naar de bergen, vanwaar komt mijn hulp?* Dat vraagt hij zich letterlijk af, maar hij besluit toch aan de eerste klim te beginnen en eerder dan verwacht bereikt hij het dorpje waar de herberg is waar hij zich ingeschreven had. Na een warme maaltijd en een warme douche gaat hij op zoek naar een arts om zijn voet te laten verzorgen. Hij vertrouwt het niet. Na een pijnlijke behandeling en een bemoedigend

woord van deze vriendelijke arts werd de voet keurig ingepakt en hij zou gewoon zijn weg ermee kunnen vervolgen. Buiten gekomen keek hij om zich heen en een waterig zonnetje liet zich juist op dat moment zien, de ruige bergen zagen er een stuk vriendelijker uit. Glimlachend dacht hij aan een andere toch wel toepasselijke zin in psalm 121: *Hij zal je voet niet laten wankelen.*

Deze zin gaf hem de moed en de kracht die hij nu nodig had. Hij was ervan overtuigd dat God hem op de goede weg zou houden om weer en wind te trotseren om de lange tocht die hij nog voor de boeg had, te kunnen volbrengen.”

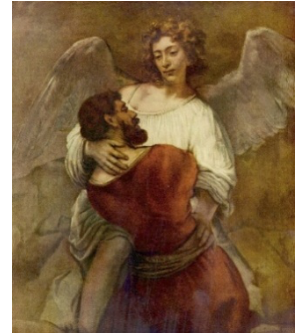
Zingen Lied 121 vers 1 en 4

Afbeelding op de beamer

Bijbellezing Genesis 32: 23 t/m 32, NBV

Woorden van Ineke over haar weg met het schilderij en verhaal, gelezen door Gert

Schilderij van Rembrandt, Jacob strijdt met de engel

Ik zag dit schilderij voor de eerste keer in het Gemalde museum in Berlijn. Het was 1964 en de Berlijnse muur bestond vier jaar. Rondom de muur was de sfeer uiterst gespannen met z'n bewapende militairen op uitkijkposten. Niet ver van die muur stond ik in het Berlijnse Gemalde museum voor dit schilderij van Rembrandt. Hoelang ik daar stond, geen idee, maar een tijdlang vergat ik alles om me heen en had alleen maar oog voor dit schilderij. Een link met het bekende verhaal over Jacob, strijdend met de man aan de rivier de Jabbok had ik totaal niet.

In de latere jaren van m'n leven kwam ik de geschiedenis uit Genesis rondom Jacob meermalen tegen en steeds zocht ik de afbeelding van Rembrandts schilderij op. En nu stond voor vandaag het stuk over Jacob strijdend met de man op het rooster. Ik moet er meteen aan toevoegen dat de schilderijen van Rembrandt in m'n leven heel veel betekend hebben en dan in het bijzonder z'n latere werk. Ik zal niet de enige zijn. Werken als de verloren zoon, zijn late zelfportretten, bijvoorbeeld waar hij zichzelf uitbeeldt als de apostel Paulus maakten diepe indruk. Natuurlijk bezat hij een fabelachtige techniek maar daar gaat het me niet om. Hij was in staat om levensechte mensen met hun intense emoties te schilderen.

De schilder maakte het werk in 1659, hij had zijn faillissement achter de rug en woonde nu met zijn familie op de Rozengracht. We kunnen wel zeggen dat hij een man was, waaraan bepaald niets menselijks vreemd was. Op het schilderij - wat overigens niet eens in de top tien van zijn werken staat - zien we een verstrengeling van de lichamen van de man en Jacob. Rembrandt schilderde de man met vleugels. Jacob klemmt de man stevig vast. Op de achtergrond zien we al een rozige lucht. De ochtend staat op uitbreken.

Wat roept dit schilderij nu bij mij op? Jacob staat voor beslissende ogenlikken in zijn leven.

Hij keert na jaren terug naar z'n eigen volk, zijn eigen omgeving met zijn inmiddels hele grote familie. En dan gaat hij een beangstigende confrontatie met Ezau tegemoet. De broer die hij zo bedonderd heeft. En we zien dan een weergave van Jacobs menselijke worsteling met het goddelijke en die leidt tot verandering, zegening, een opnieuw vinden van identiteit. De omgang met het goddelijke behoeft strijd, spanning, inspanning, hard werken en overtuigingskracht. En je komt er niet zonder littekens uit. We zien de linkerhand van de engel op Jacobs' heup. Je zou kunnen zeggen dat het littekens op onze ziel zijn geworden die ik in ieder geval wel meedraag

Terug naar 1964 in Berlijn. Ik vraag me na al die jaren af waarom ik toen zo sprakeloos stond. Rembrandt moet in de twee figuren vol diepe gevoelens hebben geschilderd. De strijd van Jacob: een man die met de

figuur hoog boven hem zo hard aan het strijden was. Ik moet mededogen, medeleven van de man hebben gezien naar Jacob toe, die zo vastberaden de strijd zou volhouden.

In de man moet ik een weten, een alom grote wijsheid en liefde hebben gevoeld. En dat alles in een toen zo verdeeld Berlijn. Er leefden zulke grote tegenstellingen bij de mensen.

We spraken er met veel West Berlijners. Sommigen leden onder de situatie, anderen voelden een grote rancune voor het systeem aan de andere kant van de muur. In Oost-Berlijn was de sfeer wel wat grimmiger, toch hoorden we daar dezelfde geluiden. Sommigen leefden er prima in het communistisch systeem. Anderen leden eronder en verenigden zich in een ondergronds verzet. Wij als jonge studenten raakten in verwarring door al die verschillende gevoelens en overtuigingen

En nu na al die jarenlang zoeken en werken met de teksten uit de bijbel, zie ik die man in het prachtige licht als een uitdrukking van de Eeuwige die groter dan ons mensen is, met een alomtegenwoordige liefde waardoor tegenstellingen in onze levens in het groot en in het klein in een onbegrijpelijk wijds licht komen te staan. En als er één man is geweest die mij in ieder geval heeft duidelijk gemaakt dat hij door hard werken met zijn talenten uitdrukking aan dit besef gestalte heeft gegeven, was dat Rembrandt wel. Ach, en er is tenslotte ook niet voor niks een Rembrandt bijbel ontstaan.

Zingen lied 275 'Heer onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig', vers 1 en 2

Bijbellezing 2 Timotheüs 3:14 t/m 4:5, NBV

Zingen lied 275 'Heer onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig', vers 5

Jan vertelt, overdenking naar aanleiding van de Timotheüs lezing: *"Vechten voor Vrede"*

Deze woorden zult u misschien met enige scepsis aanhoren. Het woord vechten wordt niet vaak gebruikt in de Doopsgezinde kerk, want wij zijn immers een vredeskerk. Maar het is de context: "Streven naar vrede" vind ik te zwak. Wij zijn momenteel volop bezig met het zoeken naar een oplossing om oorlogen te stoppen, maar het lukt niet. Zelfs niet als we gaan zorgen voor voldoende afweergeschut tegen zeer hoge kosten, waar we nu mee bezig zijn. We zitten weer in de wapenwedloop en misschien jagen we onze vijand hiermee weg of houden wij hem op een afstand, dan denk ik aan de grens tussen Oekraïne en Rusland. De Amerikaanse denker en mensenrechtenverdediger William Edward Burghart Du Bois schreef: "De oorzaak van oorlog is de voorbereiding van oorlog". Dus dan zitten we volgens mij op de verkeerde weg. Maar toch, wat zou je doen als je land opeens en zomaar bezet zou worden? Doemdenken of niet, als je wordt aangeraden om flessen water, groenten in potjes, bonen, rijst en een radio op (voldoende) batterijen in te slaan. Of is het bangmakerij.... "het loopt zo'n vaart niet".

Elk jaar op 15 augustus wordt het einde van de 2e wereldoorlog in Azië herdacht, Japan capituleerde, nu 80 jaar geleden. Een belangrijke datum, zeker voor hen die destijds, zoals de familieleden van mijn Paulien in Nederlands-Indië verbleven. Op 14 augustus hebben wij de jaarlijkse Indië herdenking in Amstelveen bijgewoond. Een grote groep mensen, jong en oud, was aanwezig in het Broerse Park bij het Indië-monument.

De linkerzijde bestaat uit een reliëf, ik stel me voor dat dit onze geliefden zijn die in de oorlog om het leven zijn gekomen of met een oorlogstrauma zijn teruggekeerd. Aan de rechterzijde is een groep mensen uitgebeeld. Dat moeten wij zijn, kijkend naar het verdriet, het verleden. Op de zijkant van dit monument staat het volgende gedicht:

*'n spiegel
het verleden
de toekomst
weerspiegeling*

*wij waren er
wij zijn hier
heden
tezamen
bijeen*

Wat mij zeer aansprak was de voordracht tijdens deze herdenking van Daniel Oosterhuis de kleinzoon van Jakob Oosterhuis (geen familie van Huub Oosterhuis). Jakob zat gevangen in een concentratiekamp in Japan vlak bij Hiroshima en heeft zijn belevenissen op papier gezet, en dit is later in boekvorm uitgebracht. Jakob geeft weer hoe het leven was in het kamp, maar ook dat hij de kerkdiensten bijwoonde. Jakob was een zeer gelovig mens en heeft zijn geloof als troost ervaren en hem op de been gehouden in deze oorlogsjaren. Na de oorlog heeft Jakob veel moeite gehad met het verwerken van deze tijd. Toch is hij in 1970 naar Japan gereisd en heeft hij één van zijn kampbewakers opgezocht. Jakob schrijft dat er met gebrekkig Engels en Japans een redelijke conversatie was en Jakob heeft de bewaker vanuit zijn overtuiging het Nieuwe Testament gegeven. Samen bezochten toen ze de overblijfselen van het kamp. Jakob schrijft in zijn dagboek: "Hij (de bewaker) staat drie passen achter mij, als het ware om mij de tijd te gunnen het verleden te proeven, te beproeven". En; "Ik neem afscheid van hem; - Sayonara- we zijn geen vijanden meer: Tomodachi – vrienden".

Zal dit bedoeld zijn door Timoteus? Wijsheid opdoen uit de heilige geschriften? Dwalingen en fouten weerleggen? Ik vind het nogal wat om iemand, die je leven op zijn kop heeft gezet dat te vergeven. Dat is in mijn ogen vechten voor vrede; eerlijk zijn naar elkaar, luisteren naar elkaar, een goede solide basis bouwen met elkaar, vertrouwen hebben in elkaar.

Paul van Vliet schreef een lied met een mooi refrein, dit is uit het tweede couplet

*Er is nog zoveel niet gezegd
Er is nog zoveel doodgezwegen
Door jullie en door mij
Er is nog zoveel blijven hangen
Stille drift, verdrukt verlangen
Van jullie en van mij
Zoveel grond nog niet ontgonnen
Zoveel plannen niet begonnen*

*Vragen die geen antwoord kregen
Van jullie noch van mij
Er is nog zoveel niet gezegd
Er is nog zoveel doodgezwegen
Wel gedacht maar niet verteld
Afgewacht en uitgesteld
Doorgeschoven... weggewoven
Door jullie en door mij. Amen*

Muziek van Tae Young Kim

Open Ruimte

Zingen lied 1010 'Geef vrede Heer, geef vrede', 4 verzen

Voorbeden, stil gebed en Onze Vader, woorden van Jeltje

God, onze Vader, onze Moeder, wij danken U dat Jakob verder mocht gaan met zijn leven met Uw zegen. Ondanks al dat wat hij anderen had aangedaan. Hoe hij tot dan in het leven stond.

Help ons God om ook in de liefde te blijven geloven, erop te vertrouwen dat de liefde sterker is dan dat wat we om ons heen horen en ervaren over geweld, haat, liefdeloosheid en macht.

Wij danken U voor alle tekenen van liefde, hoop en zorg .

Wij bidden om nabijheid bij de mensen die te lijden hebben onder oorlog en geweld.

Maar bidden ook voor de leiders die zich groot maken en belust zijn op macht,

ten koste van het leven van hun medemens, dat ook zij tot inkeer mogen komen en liefde mogen ervaren.

Wij denken voor uw aangezicht aan de eenzamen, zieken, zij die rouwen om het verlies van een dierbare.

In stilte komen we met onze eigen zorgen en verdriet, maar ook met dat waar we dankbaar voor zijn.

Samen bidden we het 'Onze Vader

Zingen lied 416 'Ga met God en Hij zal met je zijn', 4 verzen, liedkeuze van Gert

Nabeschouwing door Anny met woorden van pagina 515 uit het Liedboek,
begeleidt tijdens het uitspreken van deze woorden op de piano door *Paulien Walch*

En zo is deze dienst bijna aan het einde gekomen. U bent vast onder de indruk van de prachtige zinvolle inleiding van Leny, en van de drie predikanten in de dop. Eigenlijk dus vier predikanten in de dop. Door alles wat er daarna weer voorbijkwam: mooie muziek, twee keer zingen, voorbeden, collecte, en even praten met degene naast u, kan het zomaar zijn dat u alweer iets van deze mooie gedachten van deze drie mensen kwijt bent, "de essentie", waar het in deze drie voordrachten om ging. De drie lezingen uit Genesis, de Psalmen en Timotheüs stonden voor vandaag op het leesrooster.

Anneke, Ineke en Jan zagen er alle drie direct een verhaal in.

Zo hoorden we van **Anneke** over een wandelaar in de bergen, die het niet meer zag zitten, niet kon bedenken hoe hij met blaren nog boven kon komen.

Maar denkend aan psalm 121, zijn ogen opsloeg naar boven, en zich afvroeg, vanwaar komt mijn hulp? Als je je realiseert waar je hulp vandaan komt, dan kan je net als de wandelaar weer verder, je weg vervolgen, erop vertrouwen dat God je op de goede weg houdt!

Ineke, die het bijbel gedeelte uit Genesis, de worsteling van Jacob aan de Jabbok direct voor zich zag. Ze beleefde het opnieuw. Ooit als tiener gefascineerd door het schilderij van Rembrandt, bleef het haar achtervolgen in haar verdere leven, nu heeft ze het uitgewerkt voor ons, doorleefd en verwoord met deze woorden: "De omgang met het goddelijke behoeft strijd en inspanning, het is met recht een worsteling"

En dan als laatste de woorden van **Jan**. Oorlog en vrede dat is wat ons bezig houdt de laatste jaren. Jan vertelde over de herdenking in Amstelveen die hij in augustus bijwoonde, samen met Paulien. Herdenken is heel belangrijk! Het verleden mogen wij nooit vergeten. Maar het nu? Waar is deze wereld in beland? Vechten voor vrede zei Jan, vergeven, eerlijk zijn, naar elkaar luisteren en vertrouwen hebben.

Ik heb de behoefte om te eindigen met de woorden uit het verhaal van Anneke: Vanwaar komt onze hulp!"

Ik eindig met de hoopvolle woorden uit het Liedboek op pagina 515.

In uw handen, barmhartige God, bevelen wij onszelf vandaag,
Laten wij van het begin tot het einde, bewust zijn van uw aanwezigheid.
Herinner ons eraan dat wij, in alle goeds dat wij doen, U dienen.
Maak ons attent en waakzaam, zodat wij in alles uw wil onderscheiden.
Die ook vreugdevol vervullen, tot eer en glorie van Uw Naam

Zingen lied 425 'Vervuld van uw zegen'

Doven van de kaarsen met woorden van Leny

Uitnodiging voor de koffie en thee in de Bindingzaal

Collecten bij de uitgang, Eirene NL en de Doopsgezinde Gemeente